

Intressanta fynd av fjällfjärilar i Sverige 2002

NILS RYRHOLM & ANDERS OHLSSON

Ryrholm, N. & Ohlsson, A.: Intressanta fynd av fjällfjärilar i Sverige 2002. [Interesting records of Lepidoptera in the taiga and tundra regions of Sweden 2002.]. – Entomologisk Tidskrift 124 (1-2): 25-31. Uppsala, Sweden 2003. ISSN 0013-886x.

This is the 9th report on interesting lepidoptera from the Swedish mountain range and adjacent areas. In northern Sweden spring and summer came extremely early this year. The weather remained warm from May to the end of June. Thereafter the weather became somewhat unstable for a fortnight. In mid July the heat returned except in the extreme north. The whole of August was warm and sunny throughout northern Sweden which gave one of the warmest summers ever recorded on these latitudes. Due to the early season most Lepidoptera species flew extremely early, before most lepidopterologists went there. This is presumably the reason why so few remarkable finds were made despite the generally favourable weather. From the Abisko region most of the resident species were found, but because the early flight period only few species were observed in numbers. Among the species found were: *Hepialus fuscoargenteus*, *Pyrgus andromedae*, *Colias nastes*, *C. hecla*, *Clossiana chariclea*, *C. thore*, *C. improba*, *Euphydryas iduna*, *Agriades glandon*, *Psychophora sabinii*, *Syngrapha parilis*, *Xestia quieta* and *X. lorezi*. On the Pältsa mountain larval cases of *Coleophora paeltsaella* were found in fair numbers for the first time, all of them on *Dryas octopetala*. In this region larvae of *Eupithecia fennoscandica* were found on *Viscaria alpina* by several lepidopterologists. On the sunny coastline of the Gulf of Bothnia several exciting species were found: *Elachista vonschantzi*, *Acompsia subpunctella*, *Eana argentana*, *Epermenia falciformis* and *Spaelotis clandestina*. Presumably as a result of the recent warm summers, a number of species have expanded further north along the coastal regions eg: *Cosmorhoe ocellata* and *Eupithecia linariata* which were found for the first time as far north as the northern shore of Gulf of Bothnia. In the central part of the Swedish mountain range *Agonopterix arctica* and *Oidaematophorus rogenhoferi* were found indicating that there are also many of interesting species still to find in this region. In the southern part of the mountain range, Härjedalen, the fauna is still suffering from previous bad seasons and many species like the *Xestia*:s, *Hillia iris* and *Syngrapha diasema* were still occurring in low numbers. Only a few species occurred in higher numbers than average, eg *Chloroclysta citrata* and *C. latefasciata*. Others, like *Albulina orbitulus* had a good year in the generous sunshine which rarely is offered in such an amount to the fauna of Härjedalen.

Nils Ryrholm, Flogstavägen 158, S-752 72 Uppsala.
Anders Ohlsson, Persikevägen 1, S-223 55 Lund.

Till skillnad från föregående år var senkvintern mycket mild i hela mellersta och norra Norrland med perioder av plusgrader och regn, något man vanligen inte förknippar med norrlandsvintrar (jfr. Ryrholm & Ohlsson 1995, 2002). Kung Bo-

res ovanligt milda andedräkt bäddade för en både varm och tidig vår i hela Norrland. Visserligen pustade han ur sig ett par rejäla snöoväder i mars i ett sista försök att hålla vintern kvar, men detta hjälpte föga mot den värme som spred sig norrut

Figur 1. Kakirdalen i Lule lappmark som den såg ut 7.6 2002. Foto Alf Nilsson

Kakir valley in Lule Lappmark June 7th 2002

över hela landet i slutet av månaden. Soligt högttrycksväder bjöd på rekordvärme i april i södra och mellersta Norrland. Rekordvärmen höll i sig även under hela maj. Så till exempel hade Kareuando högsommarvärme ($\geq +25^{\circ}\text{C}$) redan i slutet av maj vilket är bland de högsta temperaturerna som uppmätts där någonsin. På Torneträsk gick isen redan den 17 maj vilket är 10 dagar tidigare än föregående rekord (vanligen går isen upp i mitten på juni). Sälunda började både våren och sommaren mycket tidigare än normalt och de flesta nordliga fjärilsarter kom igång mycket, mycket tidigare än normalt, vilket gjorde att flertalet entomologer, som i vanlig ordning åkte norrut efter midsommar, missade stora delar av årets fjärilsflygning. Alf Nilsson var däremot på hugget och åkte upp till Fiskåfjället i trakten av Gäddede i norra Jämtland redan i maj. När han kom dit den 26:e var fjällbjörkskogen helt utslagen och redan den 28:e började fjällgräsfjärilen (*Erebia pandrose*) flyga. Den första

juni fortsatte Alf till området vid Teusajaure-Kakirjaure i inre delarna av Lule lappmark (Fig. 1). Även här flög fjällgräsfjärilen rikligt och efter några dagar började häggen blomma och violett blåvinge (*Vaccinina optilete*), rapsfjäril (*Pieris napi*), gulbrun gräsfjäril (*Oeneis norna*) och vitvingat hedfly (*Sympistis heliophila*) att flyga! Fram till mitten av juni när expeditionen avslutades blev vädret allt varmare och både växtlighet och insekternas flygaktivitet tilltog hela tiden. Under de tre veckor expeditionen pågick sken solen varje dag, dagstemperaturen gick aldrig under 20 grader och i stort sett inget regn föll under hela tiden. Sådant fjällväder har Alf aldrig upplevt någonsin tidigare i maj och juni! I mitten av juni kom Ingvar Svensson upp till Norrbotten och fann att de "tidiga" fjärilsarter han tänkt att leta efter redan hade flugit färdigt! Istället fann han högsommararter som vanligen inte flyger förrän i mitten av juli, exempelvis vassmottet (*Chilo phragmitellus*) och barrskogsbrokvecklaren (*Olethreutes hyperboreana*). Sannolikt har dessa arter aldrig observerats så tidigt på dessa breddgrader.

Till midsommar slog vädret om och blev mer normalt för norra Norrland, ostadigt väder som gav såväl mulna-regniga som soliga dagar. Visserligen blev det inte särskilt kallt men ändå inte tillräckligt bra för att entusiasmera kräsna fjärilar som är vana vid högsommarvärme. Efter midsommar kom ett flertal entomologer upp till Abiskoområdet bara för att konstatera att det

Figur 2. Gråkantad pärlmorfjäril, *Clossiana thore*, som i likhet med övriga dagfjärilar flög mycket tidigt 2002. To Jiebrencorru 19.7 2000. Foto Nils Ryrholm.

The fritillary *Clossiana thore*, as were most other butterflies 2002, flying extremely early.

Figur 3. Vy från Abiskojokk söderut mot fjällen Kieron, Tjåmuhas och Pallentjåokka den 11.8 2002. Varmt och vackert, men alla dagaktiva fjärilar var slut för säsongen! Foto Nils Ryrholm.

View over the mountains Kieron, Tjåmuhas and Pallentjåokka August 11th 2002 – a warm and beautiful day but there were no butterflies still on the wing.

varma vädret hade försvunnit och att säsongen var redan långt gången och de flesta arterna var på sluttampen! De följande två veckorna observerades en hel del fjärilar (se nedan) men det kändes nog för de flesta som att man var väl sent ute.

En dryg vecka in i juli förbättrades vädret i hela Sverige utom i norra Norrlands inland. Medan övriga Sverige, inklusive Härjedalens och Jämtlands fjällvärld, fick soligt och varmt förblev vädret ostadigt allra längst i norr. Skurar var och varannan eftermiddag - därefter upplarnande vilket gjorde kvällarna kalla och blöta. Detta väder mötte Clas Källander och mig (Nils Ryrholm) när vi lämnade värmen i söder för en visit i Norrbottens inland. På förmiddagarna sken solen och då flög en och annan rapsfjäril (*Pieris napi*) och fram på kvällen flög gullris-säckmalen (*Coleophora obscenella*). I övrigt

flög i stort sett inget på dagarna. På nätterna flög förvisso fler arter (se nedan), men på grund av att flertalet kvällar var både kalla och blöta, var det sällan någon fart på flygningarna. I mitten av juli åkte Håkan Elmquist, Lars Imby och Göran Palmqvist norrut med Pältsa-området som huvudmål. Även i Pältsa-trakten var vädret ostadigt men ännu molnigare än i mer låglänta delar av nordligaste Norrland, vilket gjorde att de dagaktiva arterna inte visade sig alla dagar. Detta samtidigt som hela Sverige söder om Polcirkeln flödade i sol och värme! De dagfjärilar som flög när solen tittade fram var rapsfjäril (*Pieris napi*), enstaka individer av vardera gröngul höfjäril (*Colias nastes*), och högnordisk höfjäril (*Colias hecla*). Notervärt var att fjällgräsfjärilen (*Erebia pandrose*) hade slutat flyga trots att den gröngula höfjärilen fortfarande var på vingarna. En annan intressant observation var att en tistel-

fjäril (*Vanessa cardui*) flög förbi den 25:e. På vägen ned genom Norrland gjordes ett flertal stopp och Göran och Håkan kunde gång på gång konstatera att säsongen var mycket långt gång-en.

I början augusti återkom rekordvärmen till hela Norrland och solen gassade dag efter dag. Det fick till följd att sommarsäsongen blev mycket längre än den brukar vara på dessa breddgrader, men uppenbarligen är fjärilarna i norr inte anpassade till att kunna utnyttja en så lång sommar som den som bjöds 2002! Den 11 augusti kom jag (Nils Ryrholm) till Abisko för att leda en veckas fältkurs. Under denna vecka sken solen från klar himmel 5 dagar och dags-temperaturen gick flera gånger upp mot 25 grader. Bergen på sydsidan av Torneträsk var i stort sett helt snöfria, vilket jag aldrig upplevt förut, och längre mot väster lyste glaciärerna turkosblå på bergen eftersom all snö hade smält bort. Solen hade till och med värmt upp Torneträsk till den grad att det gick att bada – med viss behållning i alla fall! Trots dessa excellenta förutsättningar såg jag inte en enda dagfjäril på hela veckan. De enda rent dagaktiva insekter jag såg var några humlor, några spyflugor och någon blomfluga. Det kändes en smula underligt att befinna sig i fjällen i strålende sol och värme utan att det flög nämnvärt med insekter (Fig. 3) – inte ens mygg! Ute på fjällhedarna kunde man se enstaka synnerligen slitna prydliga fjällsippevecklare (*Epinotia mercuriana*), en och annan kålmal (*Plutella xylostella*) och i dvärgbjörksriset på högre höjd flög någon dvärgbjörkrullvecklare (*E. indecorana*) här och var. Nere vid Abiskojokk flög fortfarande enstaka mycket slitna vitbrokiga parkmätare (*Eulithis prunata*) och blåbärsparkmätare (*E. populata*) och ett flertal blåbärsfältmätare (*Entephria caesiata*), i övrigt var sommarfaunan helt slut. En kväll när det var mulet och 16 grader varmt hängde jag upp en lång betesrunda vilket endast resulterade i spruckna förhoppningar, några dussin gråa mantelflyn (*Lithomoia solidaginis*), några enstaka rödflammiga backflyn (*Parastichtis suspecta*) och ett ensamt allmänt gräsfly (*Cerapteryx graminis*) sittandes vid en huslampa. Den enda fjäril som uppträdde i antal var som vanligt vid denna årstid fjällbjörkmätaren (*Epirrita au-*

tumnata), särskilt i fjällbjörkskogen som sig bör! Vädret fortsatte att vara rekordvarmt även längst uppe i norr nästan fram till mitten på september, men sedan kopplade kung Bore snabbt och effektivt sitt grepp över inte bara norra, utan stora delar av Sverige varvid fjärilssäsongen synnerligen raskt tog slut!

Markus Franzén fortsatte sin friska satsning med fjärilsfällor i Norrland även under 2002, men trots långa perioder med vackert väder blev utbytet i inlandet magrare än under föregående år. Möjligen berodde detta på att många arter flög tidigt i år när lampljuset ännu inte börjat locka (jfr. Ryrholm & Ohlsson 1998). Däremot gjorde Markus många intressanta fynd i Västerbottens och Norrbottens kustland varav flera nordligast i landet (Palmqvist 2003, samt nedan). Exempelvis poppelbuskfly (*Amphipyra perflua*) och ljusgrått ängsfly (*Apamea pabulatricula*) på Holmön utanför Umeå. Ur ett norrländskt perspektiv ter sig dessa fynd mycket udda, men sneglar man på dessa arters utbredning och expansionsstendenser i Finland blir fynden lättare att förstå.

I Härjedalen märktes efterdyningarna av tidigare dåliga år fortfarande väldigt klart. Många arter saknades helt även under 2002, andra var fortfarande mycket fåtaliga exempelvis lapskt metallfly (*Syngrapha diasema*) och nordiskt pilfly (*Hillia iris*). Även de olika arterna av fjällflyn (*Xestia* sp.) var fortfarande mycket fåtaliga. Av de fjärilar som etablerat sig under de senaste tioåren hittades i år endast allmänt näs-selmott (*Pleuroptya ruralis*), potatisstamfly (*Hydraecia micacea*), fläckat stamfly (*Amphipoea oculea*) och tvärinjerat backfly (*Agrochola circellaris*), resten av nykomlingarna har antingen dött ut eller har så låga populationstätheter att de inte kan hittas. Den enda art som verkar ha brett ut sig är brunbandad fältmätare (*Thera firmata*) som var mindre sällsynt på Duvberg än föregående år och dessutom visade sig i västra Härjedalen för första gången. Endast två arter var påtagligt vanligare än tidigare år nämligen vitfläckad fältmätare (*Chloroclysta citrata*) och bredbandad fältmätare (*C. latefasciata*). Det fina vädret räckte ju för ovanlighetens skull ända till Härjedalen denna sommar och dessutom under en ovanligt lång period. En effekt av

detta blev att vi för första gången någonsin observerade flygning av en partiell andrageneration i Härjedalen! På Duvberg flög i slutet av augusti och början av september nykläckta citronmätare (*Opisthograptis luteolata*)! En annan effekt av det fina vädret var att arter som uppträdde mycket allmänt i södra och mellersta Sverige även spillde över till Härjedalen. Exempel är blått ordensfly (*Catocala fraxini*), allmänt bandfly (*Noctua pronuba*) och c-tecknat jordfly (*Xestia c-nigrum*). Dessa arter hittade även till Ramsele (AEPS & ATTS) vilket indikerar att den spridning av dessa arter som sträckte sig åtminstone från England till norra Finland var rätt massiv även i norra Sverige.

Intressanta fynd och observationer

Hepialus fuscoargenteus, lapsk rotfjäril. **To**, Njulla 1 ex 25.7 trots daglig patruller togs inget mer ex förrän 28.7 under tiden sågs dock ytterligare ett ex. Vädret var huvudsakligen fuktigt, blåsigt och småregnigt med någon kort upptorkande solglimt mellan varven. Temperaturen var trots vädertypen ovanligt hög och när jag tog mitt första ex var det c:a 17 grader (GÖÖS). Den 28.7 togs ytterligare ett ex (EQTS, PGAS). Sannolikt var huvudflygningen redan över vid denna tidpunkt.

Sterrhopterix standfussi, Standfuss säckspinnare. **Nb**, Muonalusta, Moussekää 18.7 ca 20 larver på småbjörkar på ett hygge (KJCS, RYRS).

Rhigognostis senilella, grå senapsmal. **To**, Abisko 11.8, enstaka individer flög längs rasbranterna i Abisko (RYRS).

Agonopterix arctica, fjällvideplattmal. **Jä**, Handöl 3.8, 8 ex en mulen och varm kväll med riklig flygning (EQTS, PGAS).

Elachista vonschantzi, kustgräsminerarml. **Nb**, Båtskärsnäs, Frevisören 2 ex slaghåvade i kvällssolen i strandvegetation på östsidan av ön 12.7 (KJCS, RYRS).

Coleophora paeltsaella, Pältsasäckmal, **To**, Pältsa, ca 20 säckar sittandes på fjällsippan (*Dryas octopetala*) funna på ca 1000 m höjd på sydbranten. Trots idogt letande kunde inga säckar hittas på lägre nivåer (EQTS, IMBS, PGAS).

Scrobipalopsis petasitis, fjällskräpml, se Svensson (2003).

Acompsia subpunctella, strandveronikemal. **Nb**, Sesarö, Santasaari 19.7, enstaka mycket slitna exemplar (KJCS, RYRS).

Eana argentana, silvergråvecklare. **Nb**, Båtskärsnäs, Frevisören en handfull mycket slitna individer observerade den 12.7. Fjärilarna flög på samma plats där de observerades 2001 (KJCS, RYRS).

Epermenia falciformis, rödgul strättemal. **Nb**, Harparanda, reningsverket 16.7, fjärilen flög relativt rikligt i skogsgläntor (EQTS, IMBS, PGAS).

Oidaematophorus rogenhoferi, brunbinkefjädermott. **Ås**, Bångnäs, ett ex 7.7 i en rasbrant. Detta är det hittills nordligaste fyndet i landet och sannolikt kan det finnas fler isolerade populationer av arten här och var längs den svenska fjällkedjan (SVNS).

Eudonia alpina, nordligt ugglemott. **To**, längs Nissunjohnkas branter 5 ex 4.7 (BZZS, HEYS).

Synanthedon scoliaeformis, dolkstekellik glasvinge. **Nb**, Muonalusta, Moussekää, 14-18.7 ett ex i betesfälla (KJCS, RYRS).

Synanthedon culiciformis, mygglig glasvinge. **To**, Abisko Ö 25.6, 13 ex lockades med feromon av *Synanthedon exitiosa* (LÖVS, DBÖS, OM).

Zygaena exulans, fjällbastardsvärmare. **To**, Jiebrencorru 26-28.6, några ex (LÖVS, DBÖS, OM); på hedmarkerna mellan Paddus och Nissunsnokke 5 slitna ex 2.7 och 4.7 (BZZS, HEYS). Vanligen flyger denna art inte ens i början av juli och sena år kan den flyga långt in i augusti!

Pyrgus andromedae, blomvisslare. **To**, Jiebrencorru några ex 26-28.7 (LÖVS, DBÖS, OM).

Colias nastes, gröngul höfjäril. Talrikt förekommande runt **To**, Abisko 25-26.6 (LÖVS, DBÖS, OM), men kraftigt avtagande i frekvens 2-8.7 då endast ett fåtal slitna ex observerades (BZZS, HEYS); Jiebrencorru talrik 26-28.6 (LÖVS, DBÖS, OM); Pältsa, enstaka fjärilar började flyga när solen tittade fram 18-25.7 (EQTS, IMBS, PGAS).

Colias hecla, högnordisk höfjäril. **To**, Jiebrencorru talrik 26-28.6 (LÖVS, DBÖS, OM); Borrascokhka 860 möh ca 40 ex observerade 27.6 (HEYS); Pältsa, ett fåtal fjärilar började flyga när solen tittade fram 18-25.7, flertalet av dessa i småbranter öster om själva berget (EQTS, IMBS, PGAS).

Boloria napaea, nordisk gulfläckig pärlemorfjäril. **To**, Jiebrencorru några ex 26-28.6 och Njulla flera ex 1.7 (LÖVS, DBÖS, OM); Nissuntjärro 5 ex 29.6 (HEYS); **Hr**, Stekenjåkk 2 mycket slitna ex 1.8 (GFJS).

Clossiana eunomia, svartringlad pärlemorfjäril. **To**, Abisko Ö några ex 25.6 (LÖVS, DBÖS, OM).

Clossiana freija, Freijas pärlemorfjäril. **To**, Abisko Ö 3 ex 25.6 och Paddus 1 ex 29.6 (LÖVS, DBÖS, OM).

Clossiana chariclea, arktisk pärlemorfjäril. **To**, Nissuntjärro 1 slitet ex 29.6 (HEYS).

Clossiana thore (Fig. 2), gråkantad pärlemorfjäril. **To**, Jiebrencorru flera ex 26-28.6 (LÖVS, DBÖS, OM); Torne träsk, Djupvik 7 slitna ex observerade 27.6 (HEYS).

Clossiana frigga, Friggas pärlemorfjäril. **Hr**, Fla-truet några ex 4-5.7 (ROAS).

Clossiana improba, dvärgpärlemorfjäril. **To**, Njulla 2 ex 1.7 (LÖVS, DBÖS, OM) och 1 hona 7.7 (BZZS).

Euphydryas iduma, lapsk nätfjäril. **To**, Abisko Ö några ex 25.6 och Jiebrencorru några ex 26-28.6 (LÖVS, DBÖS, OM); Paddus 1 slitet ex 26.6 (HEYS). Ej synlig runt Abisko 2-8.7 (BZZS).

Oeneis norma, gulbrun gräsfjäril. **Lu**, i dalen mellan Teusajaure och Kakirjaure flög enstaka ex 1-10.6 (AN); **To**, Jiebrencorru några ex 26-28.6 (LÖVS, DBÖS, OM); på Borrascokkaskas sydsluttning 1 slitet ex 29.6 (HEYS).

Erebia ligea, skogsgräsfjäril. **To**, Jiebrencorru flera ex 26-28.6 (LÖVS, DBÖS, OM); Nikkaluokta, Pirttivuopio 1 ex 1.7 (BZZS).

Erebia pandrose, fjällgräsfjäril. **Jä**, Fiskåfjället enstaka ex 26.5-1.6 (AN); **Lu**, Teusajaure-Kakirjaure talrik ovan trädgränsen 1-10.6 (AN); **To**, Jiebrencorru flera ex 26-28.6 (LÖVS, DBÖS, OM); Njulla 5 ex 8.7 (BZZS).

Lycæna hippothoe, violettkantad guldvinge. **To**, Jiebrencorru några ex 26-28.6 (LÖVS, DBÖS, OM); Torne träsk, Djupvik 1 hane 27.6 (HEYS); **Hr**, nedanför Hamrafjället 1 ex 11.7 (GFJS).

Aricia nicias, Donzels blåvinge. **Jä**, Ollsta allmän 7.7 (HEYS).

Albulina orbitulus, fjällvickerblåvinge. **Hr**, Flatruet några ex i nordkanten på vägen ner mot Skärkdalen 4-5.7 (ROAS). Bruksvallarna flera ex 5.7 (LÖVS, DBÖS, OM) och 4 ex 8.7 (HEYS); Hamrafjället ca 20 ex 11.7 (GFJS).

Agriades glandon, högnordisk blåvinge. **To**, Jiebrencorru talrik 26-28.6 (LÖVS, DBÖS, OM); Borrascokkaskas allmän 27.6 (HEYS).

Xanthorhoe abrasaria, lapsk fältmätare. **To**, Abisko Ö flera ex 1.7 (LÖVS, DBÖS, OM), men under tiden 2-8.7 endast rapporterad i 3 ex runt Abisko (BZZS); Nikkaluokta, Pirttivuopio 5 ex 1.7 (BZZS).

Entephria polata, högnordisk fältmätare. Påträffades sparsamt på hedarna nedanför **To**, Nissunsnokke och Njulla 2, 4 och 8.7 (BZZS, HEYS); Pältsa, enstaka ex 18-25.7 (EQTS, IMBS, PGAS).

Entephria byssata, sidenglänsande fältmätare. Allmänt förekommande på **To**, Nissuntjärro 29.6 (HEYS) och tämligen allmän 4.7 (BZZS); Njulla flera ex 1.7 (LÖVS, DBÖS, OM) och tämligen allmän 8.7 (BZZS). Pältsa, enstaka ex 18-25.7 (EQTS, IMBS, PGAS).

Entephria nobiliaria, blågrå fältmätare. **To**, Jiebrencorru 1 ex 27.6 och Låktatjåkka 7 ex 30.6 (LÖVS, DBÖS, OM); Kärkevegge 1 ex 30.6 (HEYS) och ca 5 ex 2.7 (BZZS, HEYS); längs Nissunjohkas branter 2 ex 3.7 (HEYS) och ca 10 ex 4.7 (BZZS, HEYS); Pältsa, 3 ex 18-25.7 (EQTS, IMBS, PGAS).

Cosmorhoe ocellata, ögonfläckad fältmätare. **Nb**, Seskarö, Trömsö 1 ex 29.8-5.10 (FAZS). Nordligaste fyndet i Sverige, ännu en art som breder ut sig norrut.

Thera serraria, finsk fältmätare. **To**, Jukkasjärvi 1 ex 25.6 (LÖVS, DBÖS, OM).

Colostyga turbata, mörkbrämrad fältmätare. **To**,

Kiruna flygplats enstaka ex 2.7 (LÖVS, DBÖS, OM).

Rheumaptera subhastata, vitbandad blåbärsfältmätare. **Lu**, Teusajaure-Kakirjaure enstaka ex 1-10.6 (NAFS).

Psychophora sabinii, polarfältmätare. Flög tämligen allmänt runt **To**, Njullas topp 8.7, huvudsakligen honor (BZZS).

Perizoma minorata, fjällängsfältmätare. **To**, Abisko Ö flera ex 25.6 (LÖVS, DBÖS, OM); Kärkevegge flera ex 30.6 och 2.7 samt längs Nissunjohka 3.7 (HEYS). **Hr**, Flatruet 4-5.7 flera ex (ROAS).

Eupithecia linariata, linariamalmätare. **Nb**, Seskarö, Santasaari 1 ex 19.7, nordligaste fyndet i Sverige och ny för Norrbotten. Ännu en art som snabbt breder ut sig norrut (KJCS, RYRS). Ytterligare ett fynd gjorde på Seskarö, Trömsö 1 ex 29.8-5.10 (FAZS). Arten hittades även för första gången i **Vb** vid Byviken på Holmön 1 ex 3-28.8 (FAZS). Se även årets storfjärilslista.

Eupithecia fennoscandica, nejlikmalmätare. Drygt 20 larver påträffades vid **To**, Kummavuopio 6.7 (BZZS, HEYS). Ytterligare totalt ca 15 larver hittades 17 och 25.7 (EQTS, IMBS, PGAS).

Gymnoscelis rufifasciata, tvåsporrad malmätare. **Vb**, vid Byviken på Holmön 1 ex 3-28.8 (FAZS). Nordligaste fyndet i Sverige, ännu en art som breder ut sig norrut.

Pygmaena fusca, dvärgmätare. **To**, Jiebrencorru flera ex 26-27.6 (LÖVS, DBÖS, OM); **Hr**, Flatruet 4-5.7 flera ex (ROAS); Hamrafjället ca 10 ex 11.7 (GFJS).

Lycia pomonaria, äpplevintermätare. Runt **To**, Kiruna påträffades 58 larver 1.7 och 7.7. Av dessa vara 53 parasiterade och endast 5 puppor erhöles (BZZS).

Lycia lapponaria, lapsk vintermätare. **Hr**, Funäs, Ingårdningsbodarna riklig i april (LNHS).

Glacies coracina, svartgrå fjällmätare. **To**, Jiebrencorru flera ex 26-27.6 (LÖVS, DBÖS, OM); **Hr**, Flatruet 4-5.7 flera ex (ROAS).

Eriogaster lanestris, björkspinnare. Ett övergivet årsbo i dvärgbjörk påträffades nära **To**, Jänkänalusta 7.7. De vuxna larverna hade därefter kalatit en Salixbuske i närheten (BZZS).

Hypena rostralis, puckligt näbbfly. **Ån**, Lomsjö 4 larver på humle 22.7 (WEDS). Man kan ju undra hur denna art hamnat här, men sannolikt blev den väl inför tillsammans med humlen.

Syngrapha parilis, högnordiskt metallfly. **To**, Abisko Ö 4 ex 29.6 och 2 ex 1.7 lockade till feromon av *Trichoplusia ni* (LÖVS, DBÖS, OM). På *parilis*-feromon erhöles BZZS 1 ex 2.7 kl. 1650; **Hr**, Flatruet 4-5.7 flera ex observerade (ROAS).

Caloptusia hohenwarthi, fjällmetallfly. **To**, Jiebrencorru 1 ex 26.6 (LÖVS, DBÖS, OM).

Apamea maillardi, fjällängsfly. **Hr**, 5 km s. Tännäs i gles granskog 2 ex 10.7 (GFJS); **Jä**, Handöl 3.8, 1 ex (EQTS, PGAS).

Sympistis funebris, svartbandat hedfly. **To**, Abisko Ö 1 ex 29.6 och 1 ex 1.7 på feromon av *Trichoplusia ni* (LÖVS, DBÖS, OM).

Sympistis heliophila, vitvingat hedfly. **Lu**, Teusajaure-Kakirjaure enstaka ex 1-10.6 (AN); **To**, Abisko Ö talrik 25.6-1.7 (LÖVS, DBÖS, OM).

Sympistis lapponica, lapskt hedfly. **To**, Jiebren-corru 2 ex 27.6 (LÖVS, DBÖS, OM).

Hillia iris, nordiskt pilfly. **Jä**, Handöl 3.8, 4 ex en mulen och varm kväll med riklig flygning (EQTS, PGAS).

Sympistis zetterstedti, Zetterstedts hedfly. **To**, Jiebren-corru talrik 26-28.6 (LÖVS, DBÖS, OM).

Lithophane lambda, blågrått träfly. **Hr**, Sveg 1 ex 8.5 (GFJS). Av någon okänd anledning tycks inte några av de nattflyarter (*Conistra*, *Eupsilia*, *Lithophane*) som övervintrar som fullbildade kunna överleva i eller i närheten av Härjedalens fjällvärld. Den enda art vars utbredning närmar sig fjällen tycks vara just det blågråa träflyet.

Xylena exoleta, större mantelfly. **Dr**, Fulufjället 1 ex i betesfälla i trädgränsen 10-17.8 (LNHS).

Anarta melanopa, svartfläckt hedfly. **To**, Jiebren-corru 1 ex 27.6 (LÖVS, DBÖS, OM).

Lasionycta leucocycla, Dovrefjällfly. **To**, Jiebren-corru 1 ex 26.6 (LÖVS, DBÖS, OM).

Staurophora celsia, grönt rotfly. **Nb**, Seskarö, Trömsö 1 ex 29.8-5.10 (FAZS). Nordligaste fyndet i Sverige.

Hecatera bicolorata, litet lundfly. **Ån**, Ramsele, Högberget 4 ex 20.5-2.7. Arten verkar nu ha etablerat sig i Ramseletrakten (AEPS, ATTS, KJCS).

Orthosia incerta, föränderligt sälgfly. **Ån**, Ramsele, Högberget 2 ex 20.5-2.7. Arten verkar nu vara på väg att etablera sig i Ramseletrakten (AEPS, ATTS, KJCS).

Spaelotis clandestina, svenskt jordfly. **Nb**, Seskarö, Santasaari 1 ex på bete 19.7 (KJCS, RYRS).

Xestia quieta, spensligt hedfly. **To**, ett fräscht ex på grusåsarna mellan Paddus och Nissunsnokke 2.7 (BZZS).

Xestia laetabilis, högnordiskt fjällfly. **To**, Jukkasjärvi några ex 2-3.7 (LÖVS, DBÖS, OM); **Hr**, 5 km s. Tännäs i gles granskog 3 ex 10.7 (GFJS).

Xestia distensa, östligt fjällfly. **To**, Jukkasjärvi några ex 2-3.7 (LÖVS, DBÖS, OM); **Nb**, Muonalusta, Kuusiselkä, 14.7 riklig flygning i väntan på att de annalkande regnmolnen skulle börja läcka. Flertalet individer var förvånansvärt fräscha med tanke på hur lång säsongen gått i övrigt (KJCS, RYRS).

Xestia rhaetica, rhätiskt fjällfly. **To**, Jukkasjärvi 1 ex 27.7-2.8 i betesfälla (EQTS, PGAS). **Jä**, Handöl 3.8, 8 ex, alla mer eller mindre slitna (EQTS, PGAS); **Hr**, 5 km s. Tännäs i gles granskog 1 ex 10.7 (GFJS).

Xestia speciosa, arktiskt jordfly. **To**, Jukkasjärvi några ex 2-3.7 (LÖVS, DBÖS, OM); **Hr**, 5 km s. Tännäs 1 ex 10.7 (GFJS).

Xestia alpicola, högnordiskt jordfly. **To**, Jukkasjärvi några ex 2-3.7 (LÖVS, DBÖS, OM).

Xestia lorezi, norskt fjällfly. **To**, Jiebren-corru några ex 26-27.6 (LÖVS, DBÖS, OM).

Xestia tecta, rödbrunt fjällfly. **To**, Jukkasjärvi 1 ex 2-3.7 (LÖVS, DBÖS, OM); **Hr**, Flatruet 4-5.7 flera ex (ROAS).

Xestia xanthographa (gulfläckigt jordfly). **Vb**, Holmön, Byviken 1 ex 3-28.8 (FAZS). Nordligaste fyndet i Sverige.

Tack

Ett varmt tack till de strävsamma rapportörer som möjliggjort denna sammanställning.

Rapportörer

AEPS = Peder Andrén, ATTS = Ulla Britt Andrén, BZZS = Per-Eric Betzholtz, DBÖS = Börje Dalsved, EQTS = Håkan Elmquist, FAZS = Markus Franzén, GFJS = Östen Gardfjell, GÖÖS = Östen Gröning, HEYS = Benny Henriksson, IMBS = Lars Imby, KJCS = Clas Källander, LHNS = Henrik Lind, LÖVS = Richard Lövgren, NAFS = Alf Nilsson, OM = Ola Malm, PGAS = Göran Palmqvist, ROAS = Anders Robertsson, RYRS = Nils Ryrholm, SVNS = Ingvar Svensson, WEDS = Bengt Wendel

Litteratur

- Palmqvist, G. 2003. Intressanta fynd av storfjärilar (Macrolepidoptera) i Sverige 2002. – Ent. Tidskr. 124: 47-58.
- Ryrholm, N. 1995. Intressanta fynd av storfjärilar (Macrolepidoptera) i Sverige 1994. – Ent. Tidskr. 116: 31-45.
- Ryrholm, N. & Ohlsson, A. 1999. Intressanta fynd av fjällfjärilar i Sverige 1998. – Ent. Tidskr. 120: 43-53.
- Ryrholm, N. & Ohlsson, A. 2002. Intressanta fynd av fjällfjärilar 2001. – Ent. Tidskr. 123: 13-18
- Svensson, I. 2003. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2002. – Ent. Tidskr. 124: 13-21.